

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales,
Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas
Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares:
Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXVI. Filius qui paternam dispositionem approbavit, an possit petere
supplementum legitimæ? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

Quæst. & Res. Civil. Pars II. Cap. CLXVI. 145

Inæqualitas autem esset evidens, quia socer nihil poneret in societate, nisi summam 800. scutorum, officium autem nullo modo poneret in societate; quia ut dictum est, hoc facere non posset. Dicitur verò gener poneret summam similem 800. scutorum, & præterea operas & industriam suam; & in casum amissionis officii, amitteret suum capitale, & ulterius operas suas; dictus verò socer amitteret quidem officium, sed illud non est comprehensum in societate, & debet perire periculo ipsius, cum dominium totale, & titulus officii ad ipsum duntaxat pertineret: Gratian. *discept. forens. cap. 670. num. 12. & 772. num. 10. & 11. Seraph. decis. 337. & 576.* & rursus nullas operas amitteret ipse socer, quia per pactum expressum fuit conveniunt in dicta societate, quod ipse non teneretur operari ad utilitatem societatis, & per consequens tanta pacti inæqualitas aut contractum omnino nullum reddit, aut saltem ad arbitrium boni viri reduci debere arguit.

13 Non dico, quod difficile erit hoc casu confugere ad remedium rescissionis ex capite læsionis ultra dimidium iusti pretii, ex l. 2. C. de rescind. vendit. quia contrarium determinavit Rot. apud Bar. *decisione 234.* maxime propter difficultatem probationis valoris & æstimationis operarum, quæ decisio fuit repetita in recent. *decis. 790. part. 3.*

14 Sed dico, totum hoc debere determinari vel secundum consuetudinem aliorum Notariorum similes societates contrahentium, ut supra dictum est; vel arbitrio boni viri, considerando valorem pecuniarum per generum collarum ex una parte, necnon operarum & industriæ solius generi, & ex alia parte considerando capitale & auctoritatem soceri: ut bene explicat Felicius in d. tract. de societ. cap. 9. n. 39. & 40. Menoch. de arbitrar. cap. 125. n. 3. Bonacina de contrah. disp. 3. quæst. 6. punct. 1. n. 3. versio. advertendum est: & versio. quarta conditio: Mosell. d. tract. 12. cap. 11. num. 27. & numero 33.

15 & 34. ubi bene explicat pactum, quod ponens operas & capitale, amittat suum capitale finita societate, esse illicitum: & licet in foro conscientie cum aliquibus circumstantiis illud pactum admittatur, tamen in foro exteriori omnino rejici debere testatur ibid. num. 34.

CAPUT CLXVI.

Filius qui paternam dispositionem approbavit, an possit petere supplementum legitimæ? Et qua cautela uti debeat pater, ut filius ab huiusmodi petitione excludatur. Quæ sit differentia quoad transmissionem inter petitionem supplementi, & instantiam quæ fiat, ut onus impositum legitimæ ab illa rejiciatur. Et utrum fiscus habeat jus petendi rejectionem oneris à legitimæ in qua succedit. Denique utrum redditus filio relictus post obitum patris augeat globum hereditatis ad impinguandam filii legitimam.

S V M M A R I U M.

1 Jus petendi legitimam est transmissibile ad quoscunque heredes.

Sanlegerii quæst. & resol. civil. T. II. P. II.

2 Quando filius est in potestate avi, transmittit jus suum ad quoscunque heredes etiam extraneos, pro petitione legitimæ.

3 Jus petende restitutionis in integrum minor ad quoscunque heredes transmittit.

4 Licet jus petende legitimæ transmittatur, jus tamen petendi quod onus removeatur à legitimæ, non transmittitur ad extraneos heredes.

5 Si pater usus fuerit debita cautela, filius acceptans testamentum excluditur à petitione oneris removendi, imò & ab ipsa petitione legitimæ, seu supplementi illius.

6 Fiscus est minus favorabilis, quam verus heres; idcirco non potest petere quod onus removeatur à legitimæ.

7 Substitutio quantumvis reciproca, continet gravamen filiorum.

8 Quomodo concipienda sit dispositio paterna, ad hoc ut filius cogatur approbare gravamen appositum in legitimæ.

9 Legatum fructuum, vel ususfructus, aut annue præstationis factum filio, utrum augeat globum hereditatis paterna ad impinguandam legitimam.

IN praxi supputationis legitimæ quædam notabilia occurrunt in pluribus causis, quæ hic inferere non incongruum duxi.

Et primo quidem, quod jus petendi legitimam transmittitur ad heredes universales, quamvis defunctus illam nunquam petierit, nisi obstat præscriptio, ut probat Noal. in tract. de transmission. cap. 10. num. 7. post Anchar. consil. 323. Angel. consil. 242. Grassi. in §. transmissio, quæst. 29. num. 9. & bene Merlin. in tract. de legit. lib. 3. tit. 2. quæst. 17. num. 8. & sequent. qui respondet num. 10. ad illud quod opponitur, privilegium filio competens esse personale: Martius Medic. *decisione 6. num. 15.* Rot. *decis. 668. part. 1. divers.* iuncta *decisione 75.* apud Merlin. in dict. tract. de legitimæ, Duran. *decis. 76. numero 55.* Cyriac. *controvers. 148. num. 23. & controvers. 284. num. 70. & sequent.*

Quod in casu qui occurrebat, dixi fortius procedere, quia agebatur de filio qui erat in potestate avi, hic enim transmittit hoc jus etiam ad extraneos, quod generale esse in filio qui est in potestate, probat Cancr. lib. 1. var. resolut. cap. 2. numero 41. in fin. Item quia agebatur de minore propter suum consensum, vel taciturnitatem enormissimè læso, qui jus petende in integrum restitutionis ad heredes quoscunque transmittit: Idem lib. 5. cap. 2. n. 203. vers. quod intellige.

Verum in hac materia fieri debet distinctio inter 4 jus petendi legitimam, & jus petendi quod onus adiectum legitimæ removeatur. Nam in primo casu illud est reale, & transmittitur ad heredes etiam extraneos: sed in secundo casu jus removendi onus à legitimæ non transmittitur, ut distinguit Cancr. dicto lib. primo, cap. secundo, num. 41. Gratian. *discept. forens. 983. numero decimo tertio, & sequenti.*

Imò si pater usus fuerit debita cautela, ejus auctoritas facit Angelum, ne quidem ipse filius poterit impugnare onus legitimæ iniunctum, si semel paternam dispositionem approbaverit: Rot. *decis. 653. n. 13. part. 1. recent.* multo quæ fortius illius heres, Add. Ludovif. *decis. 489. n. 27.* Bellon. jun. *consil. 65. num. 44. & sequent.*

Quod si agatur de filio petente remotionem 6

N

oneris

oneris à filii legitima, multò facilius excludendus esset. cum minus sit fauorabilis quàm verus hæres; ita vt ab hoc ad fiscum arguere non liceat: Sanch. in *præcept. Decal. lib. 2. cap. 24. num. 5.* quem citat & sequitur Farinac. in *addit. ad quæst. 25. num. 51.* & hoc idem decifum fuisse testatur contra fiscum Mastril. *decif. 181. num. 9. & sequentibus*, cum ibi allegatis: quod verius est, quidquid in contrarium scripserit Farinac. *consil. 159. & in tract. crimin. quæst. 25. num. 45. versio. potest tamen*: cum illum expresse reprobet, & merito, Gratian. *d. discept. 983. num. 15.*

Obijciebatur autem filio in alio casu petitionis legitimæ, dum ipse viuens ageret, & non illius hæres, quod pater apposuerat substitutionem reciprocam inter filios, & sic cum grauamen esset reciprocum, non poterat de hoc conqueri.

- 7 Sed responsum fuit, non obstante onere reciproco, filium conqueri de eo posse, quia quantumuis reciprocum, semper continet grauamen: Burat. *decif. 616. n. 22.* Merlin. in *tract. de legitima, lib. 3. quæst. 2. tit. 20. n. 8.*

Cæterum, si filius cum iuramento paternum testamentum acceptauerit, sibi pæiudicauit, quia non potest post acceptationem iuramentum onus rejicere: Fufar. *de substit. q. 296. n. 100. & 104.*

- 8 In terminis verò cautelæ Angeli, sine dubio filius onus non potest rejicere. Fufar. *d. quæst. 296. n. 64.* Ludouil. *decif. 186. n. 4.* Seraph. *decif. 1365. n. 6. & sequentibus.*

Cautela autem Angeli hæc est, vt pater bona legitimæ quantitatem excedentia filio relinquat ea conditione, quod si oneri ipsi legitimæ iniuncto non acquiescat, bona omnia legitimam excedentia amittat, & illa alteri applicentur: filius autem solum legitimam assequatur: quod probat Addit. ad Ludouil. *decif. 489. n. 27.*

- 9 Secundo loco, circa eandem materiam supputationis egitimæ, aduertendum est, quod dum quæritur vtrum promissio fructuum, seu alterius annuæ responsionis facta per patrem filio, vel filio post obitum patris soluendæ, debeat poni in globo hæreditatis ad impinguandam legitimam? fieri debet distinctio inter vltimifrutum, & fructus ipsos: siquidem vltimifrutus, cum sit ius formatum in bonis testatoris, augeat illius hæreditatem, & per consequens impinguat legitimam liberorum; at verò promissio certæ summæ annuæ denudata proprietate, non augeat legitimam, cum non sit in bonis testatoris, nec habeat aliquam substantiam in ipsis, quia fructus illi, seu responsio annua præstatur & oritur post mortem testatoris, atque ita non augeat legitimam filiorum. Istam distinctionem tradit Merlin. in *tractatu de legitima, lib. 3. tit. 3. quæst. 8. num. 17. & 18. & num. 21. in fine*, vbi dicit pro hac sententia fuisse iudicatum, & probatur ex traditis per Rotam post tractatum eiusdem Merlini *de legitima, decif. 31. num. 8. 9. & 10. & maxime num. 11. & 12.* vbi dicit hoc casu non esse locum dispositioni legis hæreditatem, ff. *ad leg. Falc.* eandemque distinctionem amplexa est Rot. apud eundem *decif. 88. num. 2. & 3.* Seraph. *decif. 1365. num. 11. 13. & 14.* & apud Cyriac. *contro. 439. in decisione ibidem inserta, numero 4.* Marefc. *lib. 2. variar. resolut. cap. 36. num. 10. & sequentibus.*

CAPUT CLXVII.

De creditore literarum cambii, qui solutionem sortis principalis exegit in loco, in quo literæ conscriptæ sunt, & non in loco ad quem sunt transmissæ, utrum hoc casu cambium dicatur siccum? De liberatario, quod non obstante deposito, vel non integro, vel per eum retracto, reneatur ad interesse, non ad ratam crediti pro quo liberatio facta fuit sed ad ratam redituum qui ex bonis liberatis percipi solent.

S V M M A R I V M.

- 1 Ex literis cambii oritur hypotheca secundum dispositionem statuti Avenionensis, videlicet a iure recognitionis ipsarum.
- 2 Litera cambii habent hypothecam anteriorem cum adversus creditores in instrumentis realem numerationem continentis posteriores.
- 3 Ex stylo mercatorum confectis valoris recepti probatur veram numerationem.
- 4 Instrumenta quæ continent confessionem, si sunt anteriora, præferuntur continenti realem numerationem.
- 5 Cambium dicitur siccum, si debitor fingat se habere pecunias restituendas Lugduni, quæ tamen non habebat, nihilominus soluit cambium in eodem loco, in quo litera scripta fuit.
- 6 Quando debitor, qui scripsit literam cambii in civitate Avenionensi, soluendam Lugduni, vult solvere summam principalem in hac eadem civitate Avenionensi, creditor teneatur illam recipere, quia tunc degenerat in mutuum mutui.
- 7 Depositum potest degenerare in mutuum mutui.
- 8 Creditor potest recipere interesse à debitor lente, etiam literis non presentatis, si tantum ejus interstet.
- 9 Scriptura contenta in libro mercatoris non potest præiudicare tertio absenti & ignoranti.
- 10 Liberatarius bonorum teneatur ad interesse, non quidem ad ratam summam, quæ debetur retractoribus ex pretio liberationis, sed ad ratam fructuum qui ex re liberata percipiuntur.
- 11 Depositum ut sit integrum, debet fieri tantum principali, quàm de fructibus.
- 12 Quando ille qui facit depositum retrahit pecuniam, perinde est ac si nullum depositum fecisset.
- 13 Depositum præsumitur ab initio fuisse simulatum, quando deponens suas pecunias retrahit.
- 14 Sententia notorie injusta nunquam transiit in iudicatum, & semper retractari potest, sicut remedio restitutionis in integrum.

IN quadam causa discussionis & concussus creditorum, dubitatum fuit de credito cambii mercatoris vigore literarum cambii, & de deposito facto per liberatarium domus, seu hospitii discussionis.